

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Michal Zelba**

Název práce: ***Problematika pozemních min v Bosně a Hercegovině: současná situace a dopady na místní obyvatele. Praha, 2016. 42s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra ruských a východoevropských studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.***

Michal Zelba si za cíl své bakalářské práce vybral problematiku minového nebezpečí v daytonské Bosně a Hercegovině. I s více jak dvacetiletým odstupem od skončení bosenského konfliktu je téma sanace a rekultivace míst, kde byly rozmístěny výbušniny, zásadní a aktuální. Nemožnost odstranit materiální pozůstatky války (tj. veškeré pozemní miny) totiž způsobuje, že se země doposud řadí mezi nejvíce minovým nebezpečím postižené státy světa. Zelba se rozhodl zkoumat, jak tato závažná bezpečnostní hrozba dodnes ovlivňuje životy místních obyvatel. Svůj původní záměr, zkoumat dopady výskytu nevybuchlé munice i v dalších sférách (na životní prostředí, turismus, hospodářství), nakonec pro přílišný záběr zredukoval.

Z formálního hlediska má práce srozumitelnou strukturu; text je rozčleněn do tří hlavních kapitol. V úvodu pan Zelba stručně vymezil téma i postup ve své práci a zhodnotil zdroje, s nimiž v projektu pracoval. V první kapitole, kromě nezbytného historického kontextu, nastiňuje teoretický rámec problematiky pozemních min, jejich typologii a přístupy řešení při jejich odstranění. Následně s přispěním primárních zdrojů (reporty a analýzy BHMACE a dalších mezinárodních organizací, které se věnovaly odminování) a sekundární literatury hodnotí průběh odminování v Bosně a Hercegovině v letech 1995–2015. Dále se zabývá utvářením organizačních struktur, z nichž posléze vznikla organizace BHMACE zodpovědná za řešení minové problematiky v zemi, rozebírá její aktivity a hodnotí celkovou efektivitu a úspěšnost. Uvedme, že původní předpoklady ukončení sanačních prací nebyly dodrženy a termín finalizace se soustavně posunuje (nedávno zvolený termín roku 2019 byl již opětovně posunut do roku 2024). V poslední kapitole diplomant diskutuje výsledky svého terénního šetření a zasazuje nabytá zjištění do širšího rámce celkové úspěšnosti poválečné rekonstrukce.

K postupu zpracování bakalářského projektu Michala Zelby mám několik poznámek. Předně je třeba zdůraznit, že kolega Zelba k přípravě přistupoval svědomitě. Seznámil se se stěžejními pracemi, pravidelně svůj projekt konzultoval a promýšlel přípravu terénního šetření, které v Bosně a Hercegovině realizoval na jaře tohoto roku. Přestože s každou verzí text získával konzistentnější charakter, zůstal však konečný výsledek informativně dosti podprůměrný. Autorovi se nepodařilo propojit nabyté poznatky z rešerše dokumentů mezinárodních organizací a organizací zodpovědných za odstraňování min (BHMACE), které v pravidelných reportech informovaly o postupu sanačních prací, hodnotily jejich dosavadní úspěšnost a predikovaly dobu zdárného ukončení odminování, s jejich reálným stavem, limity a obtížemi. Provedené terénní šetření, jeho nastavení a výsledky současně bohužel neposkytly potřebná data, která by umožnila proces odminování komplexněji a zevrubněji analyzovat.

Hlavním důvodem byla skutečnost, že Zelba výzkum formou dotazníků a doplňujících neformálních rozhovorů realizoval na nevhodných místech: v Sarajevu a Mostaru. Přestože seskupil data od celkem 19 respondentů, jejich výpovědní hodnota je z důvodu výběru místa limitující. Určité lokality v okolí Sarajeva a Mostaru jsou sice doposud zaminovány, riziko výbuchu je ale nízké proto, že se jedná o nepřístupné oblasti v exponovaných svazích. Diplomant se měl ve svém terénním šetření zaměřit především na výzkum v rurálních oblastech, kterými procházely bojové linie a kde dosud jsou rozmístěna minová pole ovlivňující a dodnes ohrožující životy místních

obyvatel. V bakalářském projektu tak absentuje rozměr, který měl být zkoumán prostřednictvím výzkumu ve vybraných lokalitách, tedy řešení stěžejního výzkumného problému, jak a nakolik dosavadní existence minových polí ovlivňuje a limituje životy obyvatel BaH. Přestože byla tato otázka zformulována jako ústřední, Zelba na ní s výjimkou opakujících se konstatování, že to je „problém“, detailněji neodpovídá.

Diplomant v práci postupuje vesměs deskriptivním způsobem. S tím souvisí další výtky, že autor nedostatečně důsledně přistupuje k analýze pramenů, kterým až přespříliš podléhá. Lze to doložit na mnoha tvrzeních, v nichž jsou jazyk, formulace a dikce – typické pro jednotlivé reporty – nekriticky převzaty bez důslednější kritiky.

Práce tak nevykazuje příliš nových myšlenek, spíše jde o kompilaci základních skutečností a fakt spjatých s problematikou minového nebezpečí v Bosně a Hercegovině. Současně kolega Zelba bohužel neprovedl veškeré finální úpravy textu, o které jsem jej při posledním čtení žádal. Mnohé pasáže v textu, které by měly být podrobněji rozebrány, zůstaly v původním znění. Ačkoliv je tak za Zelbovým výzkumem vidět, že se mu věnoval kontinuálně delší dobu, nepodařilo se mu jej zhodnotit k sepsání relevantního uceleného textu. Přesto se domnívám, že Michal Zelba dodržel základní kritéria bakalářské práce a doporučuji jí k obhajobě s hodnocením dobře – 3.

PhDr. Ondřej Žila, Ph.D.
IMS–KRVS, FSV UK Praha
Podpis:

Datum: 1.6. 2016